

محیط روستایی و نگرشهای توسعه

اقتصادی: یک تحلیل تجربی*

نویسنده: مارک مک بئث

دانشگاه اپلتون ادناهر

مترجم: دکتر عبدالرضارکن الدین افتخاری ■

استادیار بخش علوم جغرافیایی و سنجش از دور

دانشگاه تربیت مدرس

چکیده

حفاظت از محیط و توسعه اقتصادی دو موضوعی هستند که در جامعه روستایی چالشهایی را ایجاد کرده است. نواحی روستایی غالباً با دیدگاههای ضد محیطی و نگرشهای حاشیایی رشد شناخته می‌شوند. این تحقیق فرض دوم را مورد سؤال قرار می‌دهد. یافته‌ها نشان می‌دهند که ارزشهای محیطی و اقتصادی در ساختار ارزشی روستا از یک رجحان مساوی برخوردار هستند. متخصصان توسعه روستایی باید اطلاع و علم دقیقی درباره مسائل محیطی داشته باشند.

در نواحی روستایی، موارد اختلاف بسیاری بین طرفداران محیط و دست‌اندرکاران توسعه اقتصادی وجود دارد؛ چه این موضوع مربوط به قطع درختان - تهیه الوار در نواحی وابسته به الوار - و کاربرد سم علف‌کش در نواحی کشاورزی باشد و چه مربوط به حضور صنعت در تنوع بخشی به اقتصاد غیرشهری.

* - ماخذ

Economic

Development

Quarterly, vol, 9, No,

1, February 1995, P,

89-49

این اختلاف بسیار اهمیت دارد؛ چرا که توسعه اقتصادی و حفظ محیط از مهمترین مسائل سیاستگذاری در نواحی روستایی جهان غرب به شمار می‌روند. محیط در مقابل اقتصاد همانند یک موضوع دارای سیاستگذاریهای مثبت و منفی است. آیا ما باید محیط را به خاطر رشد اقتصادی از بین ببریم؟ یا اینکه با حفظ محیط، از هم پاشیدن اقتصاد غیرشهری - رشد اقتصادی - را مد نظر قرار دهیم؟

فرهنگ روستایی در عین پیچیده بودن، متباین نیز هست. ویژگیهای محیط (هوا و آب سالم، فضاهاى باز) همان مشخصه‌های مردم روستایی است که اغلب ساکنان روستایی از آنها رضایت دارند. در عین حال، این مردم (ساکنان روستایی) اغلب از فرصتهای اشتغال، سطح حقوق و دستمزد، دسترسی به بازار - که از عوامل کیفی زندگی به شمار می‌روند - ناراضی هستند.^۲

این تناقضات نشان می‌دهد که اعتراض ساکنان روستایی بر سر مسائل محیطی و اقتصادی، نادیده گرفته می‌شود. مطالعات نشان می‌دهد که این نواحی جغرافیایی با عنایت به ساختارهای قدرتشان، از یکپارچگی برخوردار هستند.^۳

مجریان توسعه اقتصادی باید بدانند که ساکنان جوامع کوچک چگونه به مسأله تقابل بین محیط و اقتصاد پاسخ می‌دهند. با یک تحلیل علمی، فرایند عمومی سیاستگذاری، کنش انتقال ارزشهای فردی به راه‌های دولتی است. در این تعریف، شیوه عمل ارزشهای فردی باید توسط سیاستگذاران درک و شناخته شود. برای شناخت ارزشهای فردی، باید فرهنگ جامعه شناخته شود. بنابراین، با توجه به موضوع محیط - اقتصاد، باید بفهمیم که چگونه و به چه صورتی فرهنگ روستایی می‌تواند برای حفظ محیط و رشد اقتصادی به کار گرفته شود. تنها از طریق چنین شناختی است که سیاست توسعه اقتصادی می‌تواند استمرار پیدا کند و دنبال شود.

نگرشهای محیط روستایی و فرهنگ روستایی

نگرش ساکنان روستایی همانند طرفداران محیطی (محیط‌گرا) -

به نوعی که انجمن سیرا (Sierra) یا دیگ (Sierra Club) است.

محیطی هستند - نیست. در نگرش روستایی، طرفداران افراطی از محیط مورد تردید است. با اینکه طرفداران محیطی و ساکنان روستایی دارای ارزشهای مشترکی هستند (عشق به طبیعت)، در عشق ورزی به طبیعت، تفاوت‌های آشکاری بین فرهنگ روستایی و طرفداران محیطی وجود دارد. ساکنان روستایی از سه ویژگی مهم و مرتبط با هم برخوردار هستند که عبارتند از:

۱. علاقه وافر (دلبستگی شدید) به محل سکونت خود؛

۲. عدم پذیرش مفاهیم علمی تجربی؛

۳. سوءظن و بدگمانی نسبت به دیگران (مردم خارج از روستا).

اما از طرف دیگر، طرفداران محیط غالباً:

۱. بر مسائل و موضوعات محیطی جهان تأکید دارند؛

۲. به مفاهیم و دستاوردهای علمی - تجربی (همانند سوراخ

شدن لایه ازن و اثر گلخانه‌ای) توجه می‌کنند؛

۳. بر جذب نخبگان اجتماعی و ترجیح یک بنگاه بر یک شهروند

متوسط روستایی اصرار می‌ورزند.

در نتیجه، طرفداران محیطی و ساکنان روستایی نسبت به یکدیگر

بیگانه هستند. در عین حال، ساکنان روستایی با برنامه‌ها و

طرح‌هایی که موجب تغییر چشم انداز روستا و آلودگی آب و هوا

می‌شوند، مخالفت دارند و حتی در بعضی مواقع، در برابر

گسترش فیزیکی شهرها به سوی روستاها مقاومت و مخالفت

می‌کنند.

نگرشهای توسعه اقتصادی روستا و فرهنگ روستایی

مخالفت روستاییان با فعالیتهای خاص توسعه بدین معنی نیست

که رشد اقتصادی نقش مهمی در ارزشهای روستایی ندارد. تنوع

بخشی به اقتصاد روستایی و توسعه آن بیشتر بر سیاستهای

عمومی تأکید دارد؛ از این رو، درسیاستهای اقتصاد روستایی

لحاظ کردن و درک چهارچوب فرهنگ روستایی در کنار - افزایش

رشد مناسب، از طریق راهبردهای توسعه اقتصادی همانند حفظ

تجارت، گسترش تجارت و گسترش بازرگانی محلی، ضروری

است^۴. واژه توسعه اقتصادی اغلب در دل مردم روستایی ترس و

واهمه ایجاد می‌کند؛ زیرا روستایی تغییرات را در چهار چوب هویت فرهنگی شهر کوچک خود خواستار است، برای مثال، در فرهنگ روستایی همواره سعی بر این است محیط تمیز بماند و سنتهای فرهنگی (فرهنگ سنتی) حفظ شود، حتی تصور انباشتگی دود سنت ناپسند تلقی می‌شود. دست‌اندرکاران توسعه اقتصادی روستا باید خاطر نشان سازند که طرحها می‌توانند با رشد آرام، به توقف خروج دلارهای خرده فروشی یا مالیات بر درآمد انجامیده، همچنین تأمین پول و بذر، رشد بازرگانی داخلی و محلی را موجب شوند.

پیشینه مسأله

در مطالعه نگرشهای روستایی درباره موضوع محیط در مقابل اقتصاد، دو بحث عمده مطرح شده است: اول، نگرشهای روستایی که از طریق فرهنگ روستایی قابل تمیز و تشخیص است - در این نگرش، رابطه مناسب میان محیط و اقتصاد اهمیت دارد؛ دوم، همانگونه که در بحث آغازین آمد، در چهارچوب بیان سیاسی، عقیده عمومی و بعضی آثار علوم اجتماعی، استناد به دلایل تجربی ضروری است.

برای آگاهی دست‌اندرکاران امور روستایی و فراهم کردن اسناد برای اثبات لزوم استفاده از آزمونهای تحقیقات تجربی، به مشاهدات زیر اکتفا می‌شود.

رهبران گروه منافع جو، فرایند سیاسی روستایی را در تسلط خود دارند و سخن آنان همیشه با نگرشها و باورهای گوناگون هماهنگی ندارد؛ به عنوان مثال، امکان دارد در بیان سیاسی، از این عقیده که محیط گرایی روستایی یک حرکت اجتماعی نخبگان است، دست بر دارند. بازرگانان همانند کارخانه‌داران، دامداران، چوب‌برها و معدنچیان بر این عقیده هستند که محیط‌گرایان روستایی، جوان و تحصیلکرده‌های جدید هستند که نواحی غیرشهری را همانند زمین بازی در نظر می‌گیرند و در نتیجه، نیازهای اقتصادی روستاییان را درک نمی‌کنند. این بازرگانان علاقه مند هستند با ساکنان روستاهای نمونه در مورد مخالفت با حفظ محیط، به منظور گسترش بازرگانی‌شان، دست‌اندرکاران توسعه

گروههای محیط‌گرا نیز به مفهوم خود، با بزرگ‌نمایی افراد نخبه، به طور غیرآگاهانه نگرشهای روستایی را به فراموشی می‌سپارند و آنان را دشمن اهداف محیطی تلقی می‌کنند و در نتیجه، به این امر دامن می‌زنند.

از آنجایی که گروههای منافع‌جو بیرونی بر فرایند سیاسی تسلط دارند، موضوعات محیطی عموماً از طریق محیط‌گرایان شهری مورد تأکید و بحث قرار می‌گیرد. طرفداران و اعضای محلی این گروهها تمایل به تشکیل نخبگان اقتصادی جامعه روستایی دارند که اغلب به عنوان یک شغل و حرفه، حرکت خویش را از شهرهای محلی آغاز کرده‌اند؛ چرا که از نظر اینان، روستاییان عقیده مناسبی در مورد فرایند سیاسی ندارند و از این رو، افراد تازه‌واردی که برای نگرشهای محیطی معینی هستند و توجهی چندانی به توسعه اقتصادی یا بقا ندارند، مورد توجه قرار می‌گیرند.

چنانکه گذشت، تصمیم‌های اقتصادی را عموماً بازرگانان خارج از جامعه روستایی اتخاذ می‌کنند. اینان عموماً ساکن نواحی شهری هستند که سیاست‌های مورد علاقه‌شان به طور جداگانه و آشکارا، از طریق مشاوران و گروههای فشار اتخاذ می‌شود. نمایندگان بازرگانان در جامعه روستایی، اغلب افراد حقوق‌بگیر و تحصیلکردگانی هستند که تمایل دارند - به جای اینکه همانند شهروند روستایی که در تصمیم‌گیریها اظهار نظر می‌کنند، فقط با در نظر گرفتن نگرش بازرگانان به منافع خود فکر کنند و کارها را انجام دهند.

در خاتمه، چنانکه مشاهدات قبلی نشان داد، مسائل محیطی و تجاری در فرایند سیاسی، از طریق افراد بیگانه از فرهنگ روستایی - حتی خارج از سرزهای جامعه روستایی - تبیین می‌شود. در نتیجه، محیط‌گرایانی که از شهروندان محلی هستند نیز همانند دیگران، فراهوش می‌کنند در فرایند تصمیم‌گیریهای اقتصادی، جامعه روستایی را مد نظر قرار دهند. علاوه بر این، از دید روستاییان نباید به شرکت‌های بزرگ اطمینان کرد؛ زیرا در تصمیماتی که اتخاذ می‌شوند، عوامل کیفی زندگی، همانند هوای پاک و تمیز و آب سالم، نادیده گرفته می‌شود.

در این سیستم سیاسی که از طریق کنش متقابل گروه‌های منافع جو شکل گرفته، یک سؤال ساده فراموش شده و آن این است که ساکنان روستایی چگونه مسأله پیچیده‌ای چون محیط را در مقابل اقتصاد در نظر می‌گیرند. این سؤالی است که باید مجریان توسعه اقتصادی پاسخ گویند، بیش از آنکه از بیان دوگانه - زبان قطبی شده - سیاستهای گروه‌های منافع جو استفاده کنند.

مروری بر آثار موجود در این زمینه

اغلب آثار موجود (مطالعات قبلی)، روستاییان را بسی تفاوت یا دشمن جنبشها و حرکت‌های محیطی می‌دانند. دو دلیل نظری برای چنین نگرشهایی عبارت است از: نظریه استفاده از (استخراج) منابع کالایی و نظریه غیرنخبگان محافظه کار.

استدلال نظریه استفاده از منابع کالایی این است که جمعیت روستایی اتکای زیادی به استفاده از منابع طبیعی دارد، از این رو، برای روستاییان ارزش بالقوه اقتصادی این منابع بیش از زیبایی محیط اهمیت دارد. این نظریه را دانلپ و ترم بلی (Dunlap & Tremblay) مورد آزمون قرار دادند. آنان در مطالعه‌ای که در روستایی از ایالت اورگان (Oregon) انجام دادند، خاطرنشان ساختند که کشاورزان روستایی در مقایسه با روستاییان غیرکشاورز، توجه کمتری به مسائل محیطی دارند.^۵ علاوه بر این، این مطالعات حاکی از آن نیست که کل روستاییان نگرش ضد محیطی دارند، اما بازگوکننده آن است که ارزش مطلوبیت ممکن است ساکنان روستا را در استفاده از صنایع استخراجی محدود سازد.

تمایزها در این مطالعه مهم است؛ چرا که زمینه‌های مورد بحث، یعنی بهره‌برداری از منابع، فقط ۲۲ درصد نیروی کار را به خود اختصاص می‌دهد؛^۶ یعنی اگر فقط کار کشاورزان، دامداران، معدنچیان یا الوارسازان را در نظر بگیریم، حدود ۱ جمعیت را در بر می‌گیرد که ضد محیطی عمل می‌کنند. در واقع، این ۲۲ درصد نیروی کار در دسترسی به منابع سیاسی از فرصتهای برابر برخوردار نیستند.

استدلال نظریه غیرنخبگان محافظه کار بر این است که روستاییان، به طور طبیعی، دارای درآمد پایین تر، آموزش کمتر، مسن تر و در مورد مسائل محیطی و نگرش به آن، نسبت به محیط‌گرایان، محافظه‌کارتر هستند.^۷

در نتیجه، از یک سو، ساکنان روستایی از دیدگاه محیط‌گرایان، ضد محیط قلمداد می‌شوند و از سوی دیگر، محیط‌گرایانی که نخبگان اجتماعی قلمداد می‌شوند، افرادی هستند که به واقعیت‌های اقتصادی زندگی در شهرهای کوچک آگاهی ندارند؛ از این رو، این مطالعات بیانگر آن نیست که ساکنان روستایی دارای نگرشهای محیطی نیستند.

تأکیدهای اخیر بر این اصل قرار گرفته است که باز تعریفی از محیط‌گرایی روستایی ارائه شود. فوستر و ام‌سی‌بث (Foster & Mc Beth) اظهار می‌کنند که نگرشهای محیطی به بخشی از جامعه روستایی محدود نمی‌شود و افراد غیرنخبه (افراد عادی جامعه) در بیان نگرشهای محیطی از طریق انتخاب شاخصهای کیفیت زندگی، مساوی یا همانند دیگران هستند.^۸

فلین و باتل (Flinn & Buttel) بر این اعتقاد هستند که نگرش و رویکرد روستاگرایی نمی‌تواند نگرشهای محیطی را به کل جمعیت تعمیم دهد، اما می‌تواند برای طبقه متوسط اجتماعی و بالاتر، قابل تعمیم باشد.^۹

کاسل و فورتمن (Kusel & Fortmann) بر این باور هستند که ساکنان جدید نواحی شهری هر چند اعتقاد عمیقی به حفظ محیط ندارند، به احتمال زیاد، با نگرشهای طرفداران محیطی، همراه و هم‌رأی هستند.^{۱۰}

جانسون و روزیکتس (Johansen & Rudzitis) در یک مطالعه تطبیقی و جامع در نواحی صحرایی، نشان دادند که بخش عظیمی از جمعیت روستایی ساکن در چنین نواحی‌ای، با شدت هر چه تمامتر از انتخاب عنوان بیابان یا صحرا حمایت می‌کنند. ساکنانی که دارای نگرشهای محیطی بوده و براساس اصطلاح کیفیت زندگی مطلوب، معرف بخشی از جامعه هستند، شناخته می‌شوند. علاوه بر این، ساکنان روستاها در مسائلی چون راهبردهای توسعه اقتصادی و ارتباطات، با آن ساکنانی که چنین

نگرشی در مورد حفظ محیط ندارند، همسو هستند.^{۱۱}

هدف و اصول

هدف این مطالعه آزمون ارتباط میان رشد اقتصادی روستا و حفاظت محیط و فراهم کردن زمینه‌های آگاهی درباره مبادله میان حفاظت محیط و پیشرفت اقتصادی، یاب به طور خلاصه، طرح اهمیت این دو موضوع برای متخصصان روستایی است.

آیا موضوعات بالا برای اثبات نوسازی روستایی از طریق طرح سؤال محیط در مقابل اقتصاد، صحیح است؟

آیا روستاییان کاملاً مخالف محیط و موافق رشد هستند؟

به رغم تلاش برای بازتعریف محیط‌گرایی روستایی، در مطالعات قبلی، جامعه علمی - و مهم‌تر از آن، فرایند سیاست عمومی - همچنان به باور ضد محیطی و طرفدار تام رشد بودن روستاییان معتقد است. این مطالعه نشان می‌دهد که علت شکاف فراوان، عملکرد قطبی‌گرایی گروه‌های سیاسی منافع جو است. متخصص توسعه اقتصادی نیازمند اتخاذ سیاست‌های غیرقطبی است. او باید شیوه‌هایی را برگزیند که در مجموع با سیاست‌های حفظ محیطی و رشد اقتصادی در ارتباط باشد.

قبل از اینکه این هدف آرمانی تحقق پذیرد، متخصص توسعه اقتصادی نیازمند زمینه دانشی تجربی است که رجحانهای جمعیت روستایی را بشناسد. این تخصص تنها از طریق چنین داده‌های تجربی است که

میزان اهمیت و حساسیت محیطی را در لحاظ کردن برنامه‌ریزیهای توسعه اقتصادی توجیه و اثبات می‌کند. برای دستیابی به این خواسته، این مطالعه (۱) شاخص اقتصادی - محیطی را که اهمیت نسبی حفظ محیط و رشد اقتصادی را اندازه‌گیری می‌کند و (۲) اجرای مطالعات را با همراهی متخصصان توسعه روستایی، مطرح می‌سازد.

فرضیه محیطی - اقتصادی

به نظر می‌رسد که جمعیت روستایی، در مجموع، نه ضد محیط و

نه به طور کل، طرفدار رشد اقتصادی هستند. اما تا حدودی مشکل است بپذیریم که عوامل فرهنگی روستایی، هم محیط تمیز و پاک و هم اقتصاد سالم را مد نظر قرار دهد. جریان توسعه اقتصادی با این فرض اشتباه که نواحی روستایی دارای نگرش ضد محیطی و طرفدار رشد اقتصادی هستند در عمل، خود را از مسیر فرهنگ اصلی روستایی بیگانه می‌سازد.

مطالعات قبلی نشان داد که نگرشهای محیطی روستا در بزرگبرنده طیف وسیعی است. در اغلب مطالعات، در تعریف محیط گرایی، ارزشهای شهری بیشتر از ارزشهای روستایی مد نظر قرار می‌گیرد.^{۱۲} این مطالعه صاحب‌ان‌اموال شهر دومی را آزمون می‌کند و در نتیجه، فرضیه پوچ / صده را مد نظر دارد که عبارت است از: صرف نظر از جنس، درآمد، آموزش افراد، سن، طول عمر متوسط (سالهای زندگی) و اشتغال، ساکنان روستایی به طور مساوی بر ارزشهای مناسب محیطی و ارزشهای مناسب اقتصادی تأکید دارند.

شایان ذکر است که این فرضیه بر این اساس که روستاییان، در مجموع، نه ضد محیط و نه طرفدار کامل رشد اقتصادی هستند، استوار است. تقریباً اغلب روستاییان حفظ ارزشهای محیطی و رشد اقتصادی مناسب را برای دارند و این دیدگاه را فرهنگ روستایی معین و مشخص می‌کنند.

روش شناسی

داده‌های مطالعه از چندین گروه اجتماعی در ایالت ایداهو (Idaho) که در بزرگبرنده کل جامعه است، جمع‌آوری شد. اقتصاد این گروه‌های اجتماعی متکی به کشاورزی، صنایع کوچک، الوار سازی و توریسم است. در مجموع، ۵۳۱ نمونه که در بر گیرنده ۲۳ درصد جمعیت جامعه بودند، مورد تحقیق قرار گرفتند.^{۱۳}

شاخصی که در برگیرنده بخش سؤال در مورد اندازه‌گیری و نگرشهای محیطی و اقتصادی بود، تهیه شد و به صورتی طراحی گردید تا مطالعه‌ای را که نگرشها را مدنظر قرار می‌دهد،

اندازه‌گیری کند. سؤالات براساس درک و شناخت طبیعت از طریق انتخاب ویژگیهای محیطی انتخاب شد، همانند شاخصهای کیفیت زندگی که شامل تمایل و علاقه به حفظ محیط است وقتی که راهبردهای توسعه اقتصادی اتخاذ می‌شود.

جدول ۵. شاخص محیطی - اقتصادی

۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
حاشی محیط / ضد رشد						حاشی اقتصادی / ضد محیطی						

این شاخص برای طبقه‌بندی پاسخگویان برای یک گزینه تنظیم شد^{۱۴}. به طور خاص، شاخص اندازه‌گیری عبارت است از: (۱) حمایت شدید از ارزشهای محیطی؛ (۲) ارزشهای اقتصادی - محیطی معتدل (۳) حمایت شدید ارزشهای اقتصادی.

وزنها از طریق ترکیب پاسخ دهنده‌ها به شش سؤال به دست آمد. بدیهی است فردی که به همه شش سؤال حمایت از محیط پاسخ دهد، به ارزشهای محیطی اعتقاد دارد.

هریک از سؤالات مستلزم انتخابی است میان ارزشهای اقتصادی و محیطی. دو سؤال مربوط به موضوعات کیفیت زندگی و سومی مربوط به انتخاب مناسبترین سیاست در میان گزینه‌های مختلف است و چهارمی به حداقلها می‌پردازد، پنجمین به حمایت از سرمایه‌گذاری رشد اقتصادی مربوط می‌شود و سؤال ششم تأثیر بالقوه توسعه در محیط را از پاسخگویان خواستار است. طبق کار بابی (Babbie) هر مورد باید در طبقه‌بندی گزینه‌ها نقش و سهم داشته باشد.^{۱۵} در نتیجه، هیچ سؤالی به طور کامل، با سؤال دیگر ارتباط ندارد. این در حالی است که هر یک از سؤالات ما جنبه‌های متفاوت مبادله محیط و اقتصاد را اندازه‌گیری می‌کند.

امتیازدهی به شاخصها که با تعریف سه نوع رابطه اقتصاد و محیط طراحی شده است، معین می‌شود. به وزن‌نمره‌های یکسان داده شده است. این روش که در برگیرنده دامنه گزینه‌هاست، همزمان مواردی را برای تحلیل هر طبقه‌بندی اندازه‌گیری فراهم

می‌کند^{۱۶}. همه این سؤالات در ساخت شاخص به کار گرفته شد تا به پاسخگویان داده شود و گزینه‌هایی چون: فقط حامی محیط، حامی اقتصاد یا بیطرف (خنثی) را انتخاب کنند. پاسخ حمایت محیطی / ضد رشد دارای نمره صفر است. پاسخهای میانه یا مبهم دارای نمره ۱ است. پاسخهای حمایت اقتصادی / ضد محیطی دارای نمره ۲ است. بنابراین نمره حمایت کامل محیطی / مخالف رشد، صفر خواهد بود. این در حالی است که نمره حمایت از رشد اقتصادی / ضد محیطی، ۱۲ خواهد بود. (ر.ک.: به جدول ۰).

پیوست: به طور دقیق، به توضیح تفصیلی هر سؤال و ساخت شاخص می‌پردازد.

نتایج:

همانطوری که جدول ۱ نشان می‌دهد، ۲۸۴ نفر یا ۷۲ درصد از پاسخگویان بر اساس قلمرو شاخص متوسط وزنی میان ۴ و ۸ قرار دارند. این نتایج با این فرضیه عمومی که نواحی روستایی نه کاملاً ضد محیطی و نه به‌طور کامل طرفدار رشد اقتصادی

جدول ۱ شاخص فراوانی

نمره	فراوانی	درصد
۰	۳	ارزشهای قوی محیطی $N = ۸۷$ (۱۶ درصد)
۱	۱۰	
۲	۳۰	
۳	۴۴	
۴	۶۵	ارزشهای اعتدال حمایت از محیط و اقتصاد $N = ۳۸۴$ (۷۳ درصد)
۵	۷۸	
۶	۹۶	
۷	۸۴	
۸	۶۲	
۹	۳۲	ارزشهای قوی اقتصادی $N = ۶۰$ (۱۱ درصد)
۱۰	۱۲	
۱۱	۱۴	M میانگین = ۵/۸۲
۱۲	۱	SD انحراف معیار = ۲/۲۸

هستند، سازگاری دارد. تقریباً ۸۷ نفر از پاسخگویان (۱۶ درصد) در قلمرو کاملاً موافق محیطی (نمره وزنی ۰ تا ۳) و ۶۰ نفر از پاسخدهندگان (۱۱ درصد) در قلمرو شاخص کاملاً موافق توسعه اقتصادی (نمره وزنی ۹ تا ۱۲) قرار دارند.

جدول ۲ نشان می‌دهد این فرض که نگرشهای محیط روستایی غربی از طریق نخبگان جامعه روستایی باز شناخته می‌شود، به یک افسانه می‌ماند. هیچ کدام از متغیرها ارتباط دوطرفه معنی‌داری ندارند، اگرچه تحلیل چند متغیری رابطه معنی‌داری را نشان می‌دهد.

جدول ۲ شاخص طبقه بندی جمعیتی

جنس	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	میانگین
مرد	۲	۷	۱۳	۲۷	۲۸	۲۹	۴۵	۳۰	۳۱	۱۶	۶	۳	۱	۵/۶۶
زن	۱	۲	۱۶	۱۷	۳۵	۴۵	۴۹	۵۱	۳۰	۱۵	۷	۱	۰	۵/۶۹
درآمد	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	میانگین
کمتر از ۳۹ دلار	۳	۷	۲۰	۲۷	۴۳	۴۸	۵۴	۵۷	۳۸	۱۸	۱۱	۲	۰	۵/۶۹
بیش از ۴۰ دلار	۰	۲	۵	۱۶	۱۸	۲۴	۲۳	۱۳	۱۶	۱۳	۲	۱	۱	۵/۷۴
سواد (آموزش)	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	میانگین
کمتر از لیسانس	۲	۷	۲۲	۲۷	۵۲	۵۶	۶۸	۵۴	۴۶	۲۶	۱۱	۳	۰	۵/۷۵
لیسانس و بالاتر	۱	۳	۸	۱۷	۱۲	۲۰	۲۷	۲۶	۱۵	۶	۲	۱	۱	۵/۶۰
سن	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	میانگین
۴۰ و پایین‌تر	۱	۴	۱۰	۱۲	۲۳	۲۴	۲۱	۲۴	۲۲	۱۵	۵	۳	۰	۵/۸۵
۴۱ و بالاتر	۲	۶	۱۹	۳۲	۴۲	۵۳	۷۲	۵۸	۴۰	۱۶	۸	۱	۱	۵/۶۵
مدت سکونت در محل	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	میانگین
کمتر از ۱۰ سال	۲	۰	۹	۸	۱۴	۲۱	۲۰	۱۷	۱۶	۳	۲	۱	۰	۵/۵۶
بیشتر از ۱۰ سال	۱	۹	۲۰	۲۶	۵۰	۵۸	۷۲	۶۲	۴۵	۲۹	۱۱	۳	۱	۵/۷۷
اشتغال	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	میانگین
شاغل (تخصصی)	۰	۲	۸	۱۴	۱۲	۲۳	۱۷	۲۴	۱۲	۸	۳	۱	۰	۵/۶۷
بیکار (غیر تخصصی)	۳	۸	۲۲	۳۰	۵۳	۵۵	۷۹	۵۹	۵۰	۲۴	۱۰	۳	۱	۵/۷۴

جدول ۲ در برگیرنده نتایج از غیرنخبگان مسن یا افراد عادی مسن ۱۷، آگاه از وضعیت محیط است. افراد عادی مسن آگاه به مسائل محیطی محلی شامل پاسخگویانی است که بیش از ده سال،

محیط روستایی و نگرشهای توسعه

در آن جامعه زندگی کرده‌اند و درآمد سالیانه خانوار آنها کمتر از ۴۰ هزار دلار بوده، مدرک تحصیل دانشگاهی ندارند و به کار غیرحرفه‌ای (تخصصی) اشتغال دارند. برای رفع کمبود پاسخها، براساس طبقه‌بندی جمعیتی، ۴۸۹ نفر از پاسخگویان شناسایی شدند برای عوامل چهارگانه جمعیتی که در بالا ذکر شد. ۱۳۱ نفر از اعضا یا ۲۷ درصد نمونه‌های شناسایی شده را غیرنخبگان مسن شامل می‌شود.

جدول ۲ شاخص فراوانی افراد عادی آگاه به مسایل محیطی

نمره	فراوانی	درصد
۰	۰	۰
۱	۰	۰
۲	۱۰	۷/۸
۳	۷	۵/۵
۴	۲۰	۱۵/۱۵
۵	۲۴	۱۸/۱۸
۶	۲۷	۲۱/۲۱
۷	۲۶	۲۰/۲۰
۸	۱۱	۸/۸
۹	۵	۴/۴
۱۰	۱	۰/۱
۱۱	۰	۰/۰
۱۲	۰	۰/۰

ارزشهای محیطی قوی $N = 17$ (۱۳ درصد)
 ارزشهای محیطی معتدل و اقتصادی معتدل $N = 114$ (۸۲ درصد)
 ارزشهای قوی اقتصادی $N = 60$ (۱۱ درصد)
 M میانگین = ۵/۵۵
 SD انحراف معیار = ۱/۸۲

جدول ۴ نمره وزنی شاخص میانگین غیرنخبگان مسن را نشان می‌دهد. ۵/۵۵ در مقایسه با ۵/۹۰ برای سایر نمونه‌های باقیمانده است. محاسبه کای دو (χ^2) نشان می‌دهد که ارتباط معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۴ مقایسه افراد عادی آگاه از مسایل محیطی

میانگین	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
افراد عادی	۰	۰	۱	۵	۱۱	۲۶	۲۷	۲۴	۲۰	۷	۱۰	۰	۰
بقیه نمونه‌ها	۳	۱۰	۲۰	۳۷	۴۵	۵۴	۶۹	۵۷	۵۱	۲۷	۱۲	۱۴	۱

$\chi^2 = 22$ / a ۵/۵۵
 df = ۱۳
 ۵/۹۰

یادداشت: نمره میانگین برای کمک به درک داده‌ها محاسبه شده است. هیچ‌گونه آزمون آماری بر روی میانگینها انجام نشده است؛ زیرا داده‌ها به صورت ترتیبی هستند. این مطلب در مورد جدولهای ۱ تا ۴ صادق است.

یادداشت: تمام کای دو (X^2) از نظر آماری در سطح ۰/۵ با معنی است. نمره پایین‌تر دلیل بر نگرشهای شدید محیطی یا مخالف با رشد اقتصادی است. نمره بالاتر نگرشهای شدید اقتصادی یا موافق رشد را نشان می‌دهد. (ر.ک: به جدول ۰)

بحث

این مطالعه کوچک از جوامع روستایی ایالت ایداهو (Idaho) مفهوم جدیدی از نگرشهای محیط روستایی و توسعه اقتصادی را فراهم ساخت. گرچه تحقیقات دیگری لازم است، نتایج نشان داد که بحث میان توسعه اقتصادی و حفاظت محیط در چهارچوبی متفاوت‌تر با تصور مختلفی که میان نخبگان طرفدار محیطی تازه وارد (تحصیل‌کرده‌های شهری) در مقابل بقیه افراد جامعه وجود دارد، انجام می‌گیرد.

این یافته‌ها، به طور مستقیم، برای متخصصان توسعه روستایی و محیط‌گرایی که در تصمیم‌گیریهای روستایی دخالت دارند، کارآیی و کاربرد دارد. مهمترین کاربرد این یافته‌ها آن است که متخصصان توسعه اقتصادی به تحقیقات و تلاش زیادی نیاز دارند تا به تعریف روشنی از ارزشهای محیطی در برنامه‌های توسعه اقتصادی از طریق فرایند بازتعریف محیط‌گرایی روستایی، دست یازند.

یادداشت نمره پایین‌تر نشان‌دهنده نگرش حمایت شدید محیطی / ضد رشد، و نمره بالاتر نشان‌دهنده نگرش حمایت قوی اقتصادی / رشد اقتصادی است. $P^* \leq 5$

جدول ۵ میزان رضایت (موافقت) با ویژگیهای محیطی (درصد)

سایر مشخصات	VP (خیلی ضعیف)					VG (خیلی خوب)
	۱	۲	۳	۴	۵	
تأمین و کیفیت آب	۲	۷	۲۰	۳۵	۳۷	
کیفیت هوا	۳	۴	۱۸	۴۶	۲۹	
فضاهای باز	۱	۱	۲۰	۳۹	۳۹	

یادداشت پاسخگویان به میزان رضایتشان از ویژگیهای محیطی پاسخ می‌دهند. نمره ۱ نشاندهنده خیلی ضعیف، نمره ۲ نشاندهنده ضعیف، نمره ۳ نشاندهنده نسبتاً خوب، نمره ۴ نشاندهنده خوب و نمره ۵ نشاندهنده خیلی خوب است.

باز تعریف محیط‌گرایی روستایی

بازرگانان منافع جو برای مدتی طولانی، به هیچ وجه، نمی‌توانند ارزشهای محیط روستایی را از فرایند سیاستگذاری جدا کنند؛ چرا که این درک و بینش از جانب نخبگان روستایی بیان می‌شود. دانشگاه ایالت ایداهو (Idaho) در انجمن توسعه کار، داده‌های تحقیقاتی را برای گسترش آموزش مفهوم جدید محیط‌گرایی روستایی به کار گرفت. به طور معمول، اولین جلسه آموزشی با گروه انجمن توسعه اقتصادی جامعه روستایی نوعی ارزیابی به شمار می‌رود که بابت کارگیری تحقیقات، زمینه برای درک ساختار ارزشی جامعه فراهم می‌شود. کشف اهمیت ارزشهای محیطی بخش اساسی جلسه به شمار می‌آید.

در ابتدا، متخصصان توسعه اقتصادی از گروه برنامه‌ریزی سؤال می‌کنند که با شنیدن واژه "محیط‌گرایی"، چه چیزی در ذهنشان نقش می‌بندد. واکنش معمولی این خواهد بود که واقعاً هیچ طرفدار محیطی در جامعه وجود ندارد یا آنها همه یک مشت مسائل حل نشده هستند. با در نظر گرفتن این موضوع به عنوان نقطه شروع، این باور را مورد بحث قرار می‌دهند تا بازتعریف و شناخت مفهوم محیط‌گرایی روستایی به کار آید و کارشناسان نتایج تحقیقات را مطرح کنند همان طوری که بیان شد، آزمونهای محیطی از میان ویژگیهای زندگی روستایی که بیشترین ارزش را در جامعه روستایی دارند انتخاب شده است. وقتی که در یک سؤال کلی باز از آنها پرسیده شد که چه چیز را در مورد جامعه روستایی‌شان بیشتر دوست دارند، اغلب پاسخها این بود که هوای تمیز و سالم، آب سالم و فضای باز. دامنه پاسخ پاسخگویان به این ویژگیها که گویای رضامندی اغلب آنهاست، در جدول ۲ و ۵ آمده است. در نهایت، همان پاسخگویان، به طور کامل، از

ارزشهای محیطی حمایت می‌کردند، وقتی که به طور خاص، از آنها در مورد توسعه اقتصادی و محیط سؤال می‌شد. (ر.ک.: جدول شماره ۶).

با اینکه تأکید می‌شود محیط‌گرایی به عنوان یک مفهوم و یک حرکت اجتماعی - سیاسی، با فرهنگ روستایی بیگانه است، احترام و علاقه به محیط، به طور گسترده، در فرهنگ روستایی وجود دارد. در این میان، مفاهیم مجردی چون سوراخ شدن لایه ازن و آثار گلخانه‌ای فراتر از علاقه‌مندیهای روستاییان نمونه جدول ۶ وابستگیهای محیط است.

<p>وقتی فرصتهای صنعتی یا تجاری برای جامعه شما پیش می‌آید، چه عواملی را باید مورد لحاظ قرارداد (خیلی مهم، نه چندان مهم یا غیر مهم)</p>				
	خیلی مهم	نه چندان مهم	مهم نیست	
محیط	۶۲ درصد	۳۲ درصد	۶ درصد	
<p>قبل از اینکه توسعه اقتصادی اجرا شود، جامعه باید اهدافش را معین و دنبال کند. لطفاً از نظر شما، نمره‌ای را که نشان‌دهنده بهترین است، در پاسخ به سؤال زیر با دایره مشخص کنید: نمره ۱ نشان‌دهنده مخالفت کامل و نمره ۵ نشان‌دهنده موافقت کامل است.</p>				
منبره	کاملاً مخالف (SD)	کاملاً موافق (SA)		
حفظ هوای سالم فعلی ناحیه	۱	۲	۳	۴
	۳ درصد	۱ درصد	۶ درصد	۱۹ درصد
				۷۱ درصد
<p>لطفاً عددی را که نشان‌دهنده بهترین پاسخ شما به سؤال زیر است با دایره مشخص کنید، عدد ۱ نشان‌دهنده کاملاً مخالف و عدد ۵ نشان‌دهنده کاملاً موافق است.</p>				
<p>کارخانه‌ای (بنگاهی) که در جامعه شما ایجاد می‌شود:</p>				
منبره	کاملاً مخالف (SD)	کاملاً موافق (SA)		
باید آلوده‌زا نباشد	۱	۲	۳	۴
	۱ درصد	۲ درصد	۶ درصد	۲۱ درصد
				۷۰ درصد

نقطه تمایز اینها، مدلی فکرکردن و برداشت متفاوت از محیط‌گرایی است؛ از این رو، پس از آنکه داده‌های باز نشان داده شود، گروه توسعه عموماً با این بازتعریف موافقت می‌کنند و اغلب می‌پذیرند که در چهارچوب این مفهوم بازسازی شده (اصلاح شده) خود آنها طرفدار محیط‌گرایی روستایی هستند. بنابراین، آنان بیشتر متمایل خواهند بود تا تعدیلات محیطی را در برنامه‌های راهبرد توسعه بگنجانند. از یافته‌های شاخص چنین استنباط می‌شود برنامه‌هایی که تعدیلات محیطی را لحاظ نمی‌کنند، در مراحل برنامه‌ریزی پیشرفتی نخواهد کرد؛ بنابراین، گنجاندن نگرشهای محیطی در فرایند برنامه‌ریزی روستایی، نه فقط از نظر اکولوژیک صحیح است، بلکه از دیدگاه سیاسی نیز مناسب است.

نتیجه‌گیری

به طور عام، کاربردهای این مطالعه عبارت است از:

۱. سازمانهای توسعه اقتصادی باید اطمینان حاصل کنند که نظرها و داده‌های دقیق عمومی، قبل از شروع سیاستهای توسعه اقتصادی، برای لحاظ کردن در برنامه‌ها قابل حصول است. تحقیقات و بررسیهای میدانی جلسات و گردهماییها و گروههای ویژه، همه ابزارهای توسعه اجتماعی هستند که برای به دست آوردن چنین داده‌هایی طراحی شده‌اند.^{۱۸}

۲. به کارگیری افراد با نگرشهای محیط‌گرایی روستایی در گروههای برنامه‌ریزی مانع پیشرفت اقتصادی نیست و جامعه همانند یک کل، راهبردهای توسعه سازگار با حفظ محیطی را ترجیح می‌دهد.

۳. این مطالعه لزوم تصمیم‌گیری براساس اجتماع (مردم) را مجدداً مورد تأکید قرار می‌دهد. در جوامع روستایی، تصمیمات اغلب توسط کسانی که خارج از روستا هستند و تصمیماتشان تأثیری در زندگی‌شان ندارد، اتخاذ می‌شود. کنترل سیاستهای توسعه از طریق جامعه (مردم) بهترین روش برای نشان دادن معضل حفاظت محیطی در مقابل توسعه اقتصادی است.

این مطالعه این فرضیه را که جوامع روستایی، در مجموع، هم

طرفدار معتدل محیطی و هم رشد اقتصادی هستند، مورد آزمون قرار داد. ساکنان روستایی اغلب در مورد این سؤالات اختلاف نظر دارند. این تفاوت اغلب ناشی از راهبردهای سیاسی اتخاذ شده به وسیله هر دو طرف در این بحث است. شاخص ارائه شده نشان داد که جمعیت روستایی دارای دیدگاه معتدل حفظ محیطی و رشد اقتصادی هستند. این یافته‌ها با نظر افرادی که چنین نواحی‌ای را اساساً مخالف حفظ محیط و طرفدار کامل رشد اقتصادی می‌دانند، متفاوت است. این یافته‌ها نشان داد که متخصصان توسعه اقتصادی فرصت سازگاری و تطبیق این بحث را از طریق شیوه عمومی پیشنهاد شده در این مقاله دارند؛ یعنی برنامه‌ریزی توسعه اقتصادی بر اساس مشارکت مردم و حذف یا جابه‌جایی سیاست روستایی از دست نخبگان، موفقترین شیوه برای حفظ اولیه محیط طبیعی است؛ علاوه بر اینکه بنیانگذاری یک اقتصاد روستایی قوی نیز امکانپذیر است. ساکنان روستایی مبادله میان حفظ محیطی و توسعه اقتصادی را درک می‌کنند و انتخاب شیوه تمرکز زدایی و اتخاذ توسعه اقتصادی مناسب را که به معنی مخالفت با یک محیط سالم نیست، ترجیح می‌دهند.

مجریان توسعه اقتصادی باید باور کنند که لحاظ کردن نگرشهای محیطی روستایی در فرایند برنامه‌ریزی توسعه، امری ضروری است. امید می‌رود که تحقیقات آینده، بیش از پیش، پیچیدگیهای سؤالات محیط اقتصادی را برطرف سازند و این دو سیاست را همانند دو روی یک سکه قلمداد کنند و از تقسیم و جدایی جامعه روستایی در بررسی موضوعات بپرهیزند.

ساخت شاخص:

- نمره ۰، برای پاسخ حمایت محیطی / ضد رشد
- نمره ۱، برای پاسخ بیطرفی / مبهم
- نمره ۲، برای پاسخ حمایت بازرگانی / حمایت رشد

سؤالات

ویژگیهای زیر عوامل مؤثر در کیفیت زندگی جامعه هستند. لطفاً پنج عامل از مهمترین آنها را براساس اهمیتشان طبقه‌بندی و انتخاب کنید. از وزنهاى ۱ تا ۵، فقط یک مرتبه استفاده کنید که عدد

۱ نمایانگر اولین، ۲، دومین و ۴، چهارمین و ۵، پنجمین ویژگی مهم را نشان می‌دهند.

- ساخت مراکز فرهنگی و مذهبی

- اشتغال و فرصت‌های ارتقا (ترقی)

- خدمات پزشکی

- کیفیت هوا

- امکانات تفریحی و پارک

- مشارکت شهروندان در مدیریت محلی

- نرخ پایین مالیات‌های محلی

- سطح دستمزدها و حقوق

- میزان پایین جنایت

- سطح خدمات مدیریت محلی

- تأمین و کیفیت آب

- وضعیت راهها

- امکانات هنری و فرهنگی

- فرصت‌های خرید

- فضاهای باز (عدم گسترش شهرها به حومه‌ها)

- سایر

شاخص وزن‌گذاری (نمره‌گذاری): گاه‌علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

نمره ۵، نشان‌دهنده انتخاب نکردن فرصت‌های شغلی یا سطح دستمزد و حقوق

نمره ۱، نشان‌دهنده انتخاب فرصت‌های شغلی یا سطح دستمزد و حقوق

نمره ۲، نشان‌دهنده انتخاب فرصت‌های شغلی و سطح دستمزد و حقوق

نمره ۵، نشان‌دهنده انتخاب کیفیت هوا و تأمین و کیفیت آب

نمره ۱، نشان‌دهنده انتخاب کیفیت هوا یا تأمین و کیفیت آب

نمره ۲، نشان‌دهنده انتخاب نکردن کیفیت هوا و تأمین و کیفیت

آب

گرچه رشد اقتصادی می‌تواند با حفظ فرهنگ سنتی جامعه و

حفظ و تمیزی محیط طبیعی همراه باشد، شکل گیری سیاست عمومی نشان داد که شهروندان حق انتخاب دارند. لطفاً با دقت به گزینه‌های زیر توجه کنید و نقشی را که از نظر شما قابل قبول‌تر است، انتخاب کنید.

- محدودیت اقتصادی و رشد جمعیت

- استمرار توسعه، هر چند که به تخریب و فداکردن محیط طبیعی بینجامد.

- استمرار توسعه، هر چند که به حذف شیوه زندگی محلی بینجامد.

شاخص وزن‌گذاری (نمره‌گذاری):

نمره ۵، نشان‌دهنده محدودیت اقتصادی و رشد جمعیت است.
نمره ۱، نشان‌دهنده استمرار توسعه است، هر چند که به حذف شیوه زندگی محلی منجر شود.

نمره ۲، نشان‌دهنده استمرار توسعه است، هر چند که به حذف محیط طبیعی منجر شود.

همانند گزینه‌های فهرست شده در بالا، لطفاً کنش و عملی را که احساس می‌کنید قابل قبول است، انتخاب کنید.

- محدودیت اقتصادی و رشد جمعیت

- استمرار توسعه، هر چند که به حذف محیط طبیعی منجر شود.

- استمرار توسعه، هر چند که به حذف شیوه‌های زندگی محلی منجر شود.

شاخص ارزش‌گذاری (نمره‌گذاری):

نمره ۵، نشان‌دهنده استمرار توسعه است، هر چند که به حذف محیط طبیعی منجر شود.

نمره ۱، نشان‌دهنده استمرار توسعه است، هر چند که به حذف شیوه زندگی محلی منجر شود.

نمره ۲، نشان‌دهنده محدودیت اقتصادی و رشد جمعیت است.
در جامعه شما، تلاش‌های توسعه اقتصادی باید:

- به سرمایه‌گذاری عظیم و شتاب دادن به این حرکت منجر شود.

- سرمایه‌گذاری در سطح فعلی حفظ شود.
- به کاهش سرمایه‌گذاری و تلاشها منجر شود.

شاخص ارزش‌گذاری (نمره‌گذاری):

- نمره ۰، نشان‌دهنده کاهش سرمایه‌گذاری و تلاشهاست.
  - نمره ۱، نشان‌دهنده حفظ سرمایه‌گذاری در سطح فعلی است.
  - نمره ۲، نشان‌دهنده افزایش سرمایه‌گذاریها و سرعت بخشیدن به روند آن است.
- وقتی فرصتهای توسعه صنعتی یا بازرگانی آثار خود را در جامعه شما نشان می‌دهد، به نظر شما چه عواملی باید در تصمیم‌گیری مد نظر قرار گیرد: خیلی مهم (VI)، تا اندازه‌ای مهم (SI) یا غیر مهم (UNI)، تا فرصتها استمرار یابند؟ لطفاً پاسخ مناسب را با دایره مشخص کنید.

یادداشت‌ها:

۱- تعاریف متعددی برای «روستا» وجود دارد، در این مقاله واژه «روستا» به معنی نواحی غیر مادر شهری که دارای شهرداری هستند و جمعیتی زیر ۵۰۰۰ نفر می‌باشند، آمده است. برای پرهیز از تکرار، واژه‌های «غیر مادر شهر» و «کوچک»، مترادف بکار برده شده‌اند.

2- Center for Rural Revitalization & Learning , Quality of life surveys, 1988 - 1992 - Schools survey , Idaho state University (ISU)

۳- برای اطلاع بیشتر در این زمینه رجوع کنید به :

Edward W.Hassinger & James R.Pinkerton , The Haman Communiuty (Newyork : Macmillan , 1986), p.266

4- ISU, Quality of life survey , 1988 - 1992

5- Kenneth R.Tremblay & Riley E.Dunlap, "Rural - Urban Residence & concern with Environment Quality " A Replication & Extension , " Rural sociolgy 43 (3,1978) : 474 -

6- United state census, 1990

۷- به عنوان مثال نگاه کنید به :

Kentvan Liere & Reley E. Dunlap, "The social Bases of Enviromental concern : Have They changed over Time?" public opinion 44 (1980) : 181 - 7

«۱۶»

8- Mark k. McBeth and Richard H. Foster, "Rural Environmental Attitudes," Environmental Management 18 (3, 1994) : 401 - 11.

9- Frederick H. Buttel and William L.Finn, "Conceptions of Rural Life and Environmental Concern, "Rural sociology 42 (4,1977): 544 - 55

10- Louise Fortmann and Jonathan Kusel, "New Voices , Old Beliefs : Forest Enviromentalism Among New and Long - Standing Rural Residents, " Rural sociology 55 (2, 1990) : 214-32

11- Mark K.McBeth, "Rural development and Enviromental Preservation : A Search for Communtiy Consensus" Economic Development Review 10 (3, 1992): 41 - 5.

۱۲- به عنوان مثال ببینید:

Mc Beth & Foster , "Rural Environmental Attitudes," & Fortmann & kusel , "New Voices."

۱۳- با اینکه تعداد پاسخها بر اساس عرف ادبیات علمی موضوع، پایین است. بررسیها به کیفیت زندگی و توسعه اقتصادی پرداخته است و تنها به سئوال اقتصاد - محیط، اکتفا نکرده است. در نتیجه در میان پاسخهای انتخابی، ارتباط کمی وجود دارد.

14- Earl Babbie , The Practice of Social Research (Belmont, CA : Wadsworth , 1992), p.127.

15- Ibid., p.173

16- Ibid., pp. 175 - 6.

۱۷- واژه Leaones توسط ام سی بس و فوستر به معنی «نگرش‌های محیط روستایی»، مطرح شده است.

۱۸- برای نگرش نظریه‌ای و مطالعه موردی در ارتباط با شهروند و توسعه اقتصادی، نگاه کنید به:

Robert E. Chambers and Mark K. McBeth ,
"Community Encouragement : Returning to the
Original Basis of Community Development,
Journal of the Community Development Society
22 (1,1992) : 20 - 38.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی